

Андрій Місяць

кандидат юридичних наук,
заслужений юрист України,
керуючий партнер Адвокатського об'єднання
“Адвокатська контора ‘Місяць і партнери’”,
заступник голови Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної
комісії адвокатури
(advokm@ukr.net)

УДК 347.965.6

ОСОБЛИВОСТІ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АДВОКАТА ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ АДВОКАТСЬКОЇ ЕТИКИ

АНОТАЦІЯ. На основі аналізу сучасного національного законодавства у сфері адвокатури та адвокатської діяльності й практики його застосування визначено основні риси дисциплінарної та інших видів відповідальності адвокатів за порушення правил адвокатської етики та встановлено зміст і значення правил адвокатської етики як соціальних норм.

У цьому контексті обґрунтовано тезу про те, що професійна етика адвоката займає проміжне положення між мораллю і правом, яке обумовлює її особливу соціальну природу.

Зважаючи на аналіз розгляду дисциплінарних справ Вищою кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури та регіонів зроблено висновок про зменшення кількості дисциплінарних проваджень щодо адвокатів, що зумовлено внесенням змін до відповідних нормативних актів, підвищенням рівня професійної свідомості адвокатів, якістю та змістом роботи відповідних кваліфікаційно-дисциплінарних комісій регіонів.

Відстоюється думка про те, що притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності може бути не тільки за діяння в процесі здійснення професійної діяльності адвоката. У зв'язку з цим запропоновано визначати дисциплінарну відповідальність адвоката як спеціальний вид юридичної відповідальності, який застосовується до адвоката за вчинення дисциплінарного проступку, що полягає у невиконанні або неналежному виконанні адвокатом своїх професійних обов'язків, вчиненні діянь, що зменшують або можуть зменшити рівень професійної репутації та авторитет адвокатури, і передбачає застосування встановлених законом або нормами адвокатської етики заходів дисциплінарного впливу у порядку, передбаченому законом.

Автор наголошує на доцільності чіткого розмежування порушення правил адвокатської етики та умов договору з клієнтом і можливості визнання діяння у межах цивільно-правового договору порушенням правил адвокатської етики. У зв'язку з цим наведено аргументи на користь недоцільності на сучасному етапі розвитку національного законодавства, визнавати договори про правову допомогу цивільно-правовими.

Ключові слова: адвокат; адвокатська етика; дисциплінарна відповідальність адвоката; цивільно-правова відповідальність адвоката; дисциплінарний проступок адвоката; правила адвокатської етики.

Андрій Місяць

Адвокатури як основному правозахисному інституту громадянського суспільства відведена визначальна роль практичного втілення основного здобутку правової держави – забезпечення надання кваліфікованої юридичної допомоги кожному, хто за нею звернувся. Адвокатська діяльність як одна з форм реалізації правозахисної діяльності спрямована на забезпечення гарантованих державою принципів захисту прав і свобод людини та громадянина.

Незалежність адвокатської діяльності та адвокатури є необхідною умовою ефективної реалізації адвокатами своїх професійних обов'язків, зокрема завдань, покладених на інститут адвокатури загалом, що відповідає інтересам суспільства та держави. Водночас принциповим є гарантування громадянському суспільству якості адвокатських послуг і можливості притягнення адвоката до відповідальності, що забезпечуватиме як відшкодування завданої клієнту шкоди, так і певний баланс обсягу прав та обов'язків адвоката і клієнта.

Здійснення адвокатом правозахисної діяльності в порушення норм законодавства та вимог професійної етики не може бути визнано кваліфікованою юридичною допомогою.

Значущість проблеми дотримання адвокатами етичних правил поведінки, а також гострота спірних питань, що виникають при взаєминах адвоката, клієнта та інших учасників відносин, пов'язані, перш за все, з повноцінною реалізацією призначення правозахисної діяльності. Дотримання адвокатом при здійсненні своєї професійної діяльності в інтересах клієнта етичних правил поведінки може спричинити істотний вплив на прийняті при здійсненні правосуддя рішення.

Питання дисциплінарної відповідальності адвокатів, зокрема й за порушення правил адвокатської етики, досить часто стає предметом наукових розвідок науковців і практиків. Зокрема, варто звернути увагу на наукові дослідження таких авторів, як Н. Бакаянова, Т. Вільчик, О. Дроздов, В. Заборовський, С. Іваницький, Т. Коваленко, М. Косенко, Д. Кухнюк, О. Михайленко, О. Святоцький В. Сталоверов, С. Фурса, Н. Хмелевська та ін. Однак, незважаючи на достатню увагу з боку науковців, залишаються невирішеними питання, пов'язані з особливостями такого виду відповідальності, співвідношення його з іншими видами юридичної відповідальності, до яких може бути притягнуто адвоката, та участь органів адвокатського самоврядування у таких відносинах.

Мета дослідження полягає у визначенні, зокрема й на основі матеріалів практики, основних рис дисциплінарної та інших видів відповідальності адвокатів за порушення правил адвокатської етики та встановлення змісту й значення правил адвокатської етики як соціальних норм.

Професійна етика адвоката в XXI ст. є достатньо інституалізованою, оскільки правила професії містяться у спеціальних Правилах адвокатської етики (далі – ПАЕ)¹, що відображають колективну морально-етичну свідомість і традиції корпорації, встановлюють обов'язкові для виконання правила поведінки з метою підтримки єдиної якості послуг, які надаються, а також виконуваних робіт. Цей акт визначає найбільш оптимальний варіант ставлення особи до своїх професійних обов'язків і передбачає відповідальність за порушення вказаних у ньому правил. Варто говорити про необхідність співвідношення власне адвокатської етики з правом, оскільки в цьому разі відбувається зближення моралі і права, бо адвокатська етика й право збігаються за формою вираження. Якщо право (за винятком правового звичаю) завжди має писану форму, то мораль зазвичай виражається вербально або проявляється у свідомості людей. Однак етичні правила адвокатської професії, починаючи вже з 20-х років XX ст., також відтворюються в актах різних видів. Навіть у країнах англосаксонської правової сім'ї, де не завжди є писані або кодифіковані джерела, правила адвокатської етики письмово закріплені у відповідних корпоративних актах.

Професійна етика адвоката і право мають спільні ознаки також за характером приписів. Якщо дотримання загальнолюдських моральних норм залишається на розсуд суб'єкта суспільних відносин і здійснюється добровільно, а правила моралі виконуються переважно за звичкою або через страх громадського осуду, то до адвокатської етики це положення вже не застосовується, оскільки ПАЕ встановлюють обов'язкові для кожного адвоката правила поведінки. І. Кант у своїй праці “Критика практичного розуму” всі вчинки людей розділив на моральні та легальні (законні)². Правила поведінки поділяються аналогічно, однак професійні норми моральних зобов'язань у професії адвоката практично перестають бути моральними і переходять у когорту легальних, зважаючи на те, що адвокат зобов'язується не тільки дотримуватися професійних етичних норм, що притаманно і для простих моральних вимог, а й несе моральну і, головне, юридичну (дисциплінарну) відповідальність за порушення норм ПАЕ, аж до позбавлення права на зайняття адвокатською діяльністю. Водночас у загальній моралі діють тільки духовні санкції: схвалення або осуд від оточуючих або самого себе. Завдяки наявності юридичних санкцій адвокатська етика має ознаку інституціональності,

¹ Правила адвокатської етики, затверджені Звітньо-виборним з'їздом адвокатів України 9 червня 2017 р. (із змінами від 15 лютого 2019 р.) <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pravila/2019-03-15-pravila-2019_5cb72d3191e0e.pdf> (дата звернення: 22.12.2019)

² І Кант, *Критика практичного розуму* (Бурковський І пер, Юніверс 2004) 34.

Андрій Місяць

оскільки демонструє перехід від поведінки спонтанної і непередбачуваної до очікуваної і прогнозованої.

Тому хоча сама професійна етика не може бути визнана позитивним правом, норми професійної етики адвоката мають письмову форму, приймаються і забезпечуються органами професійного самоврядування та захищаються від порушення юридичними санкціями. Таким чином, професійна етика адвоката займає проміжне положення між мораллю і правом, що обумовлює її особливу соціальну природу.

Якщо звернути увагу на кількісні показники щодо розгляду дисциплінарних проступків адвокатів, то варто відзначити позитивну тенденцію до їхнього зменшення, що, на нашу думку, зумовлено як внесенням відповідних змін до ПАЕ, так і підвищенням рівня професійної свідомості самих адвокатів, якістю та змістом роботи відповідних кваліфікаційно-дисциплінарних комісій регіонів. Так, якщо порівнювати 2018 р. та 2019 р., то Вищою кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури у 2018 р. було скасовано та ухвалено нових рішень – 28, а у 2019 р. – 21; що стосується скасованих рішень та направлених справ для нового розгляду до відповідної Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури із зобов'язанням вчинити певні дії, то у 2018 р. їхня кількість – 50, а вже у 2019 р. – 37. Позитивна динаміка також простежується і на прикладі роботи кваліфікаційно-дисциплінарних комісій регіонів. До прикладу, за результатами роботи Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Хмельницької області показники такі: порушено дисциплінарних проваджень – 24 (у 2018 р.), 20 (у 2019 р.); застосовано такі заходи відповідальності: а) позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю (по одному за 2018 та 2019 рр.); б) попередження (11 – у 2018 р., 6 – у 2019 р.); в) зупинення права на заняття адвокатською діяльністю (6 – у 2018 р., 2 – у 2019 р.).

Незважаючи на вказану вище позитивну динаміку, варто відзначити наявність низки невирішених питань. Так, складним залишається питання щодо легального визначення поняття дисциплінарного проступку адвоката, оскільки ст. 34 Закону України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність” (далі – Закон)³ містить лише перелік діянь, що визнаються дисциплінарним проступком. Найбільшого поширення та вивчення поняття дисциплінарного проступку набуло в межах трудового права, але там воно має свої особливості, зважаючи на зміст трудових відносин, тому ми не можемо повною мірою його використовувати з метою визначення поняття дисциплінарного проступку адвоката. Зважаючи

www.pravoua.com.ua

³ Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. № 5076-VI <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>> (дата звернення: 16.11.2019).

на викладені в наукових працях дослідження⁴, можна виокремити такі ознаки дисциплінарних проступків адвоката: 1) діяння; 2) вина адвоката повинна виражатись у формі умислу або грубої необережності; 3) має місце виключно під час здійснення професійної діяльності адвоката; 4) полягає в порушенні вимог законодавства про адвокатуру або ПАЕ; 5) призвело до заподіяння шкоди довірителю або адвокатурі. Із вказаних ознак випливає, що така відповідальність адвоката може наставати лише за діяння у межах професійної діяльності. Однак досить важко уявити реальний розподіл буття адвоката на професійну діяльність й особисте життя, зважаючи, до прикладу, на поширення та значення соціальних мереж як у професійному житті, так і в особистому. У зв'язку з чим ПАЕ містять окремий розділ “Дотримання норм адвокатської етики при використанні мережі Інтернет”, де вказується на особливості користування соціальними мережами не тільки в межах професійної діяльності, а й в особистому користуванні.

Як справедливо зазначає В. Гвозд'їй, Національна асоціація адвокатів України активно використовує соціальну мережу “Фейсбук”, проводить навчальні заходи в режимі онлайн-конференцій, її комітети мають свої окремі сторінки, через які оперативно інформують про активності, ведуть обговорення, знаходять партнерів для реалізації нових ініціатив. Однак іноді й офіційні ресурси, й акаунти окремих адвокатів, і публікації та коментарі адвокатів у соціальних мережах грубо порушують етику спілкування, коли професійні спори перетворюються у міжособистісні конфлікти⁵.

Ми переконані, що соціальні мережі є одним із ефективних сучасних методів комунікацій, а отже, участь у них є ще однією з форм реалізації зазначених прав та інтересів. Тому участь адвокатів у соціальних мережах є бажаною і має позитивно сприйматися органами адвокатського самоврядування. Водночас така участь має здійснюватися з дотриманням загальних принципів адвокатської професії та її традицій, сприяти зміцненню довіри як до конкретних адвокатів, так і до адвокатського співтовариства загалом, зростання їхнього авторитету.

Тому, на нашу думку, варто говорити про те, що притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності може бути не тільки за діяння під час здійснення його професійної діяльності.

⁴ В Заборовський, ‘Дисциплінарний проступок як підстава дисциплінарної відповідальності адвоката’ [2015] 31(3) Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: “Право” 115-8; В Божков, ‘Підстави притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності’ (2016) 22 Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія: “Юриспруденція” 87-90.

⁵ В Гвозд'їй, ‘Адвокатская этика и соцсети: нужно ли урегулировать вопрос?’ (Юрліга, 16.05.2016) <https://jurliga.ligazakon.net/analytics/145401_advokatskaya-etika-i-sotsseti-nuzhno-li-uregulirovat-vopros> (дата звернення: 22.12.2019).

Андрій Місяць

Необхідно погодитися з точкою зору Т. Вільчик про доцільність закріпити у Законі визначення поняття дисциплінарної відповідальності⁶. На нашу думку, *дисциплінарною відповідальністю адвоката* варто визначити спеціальний вид юридичної відповідальності, який застосовується до адвоката за вчинення дисциплінарного проступку, що полягає у невиконанні або неналежному виконанні адвокатом своїх професійних обов'язків, вчиненні діянь, що зменшують або можуть зменшити рівень професійної репутації та авторитет адвокатури, і передбачає застосування встановлених законом або нормами адвокатської етики заходів дисциплінарного впливу у порядку, передбаченому законом.

Ще одним питанням, яке активно обговорюється у межах дисциплінарної відповідальності адвокатів, є можливість покладення на останніх матеріальної відповідальності, причому непоодинокими є звернення до кваліфікаційно-дисциплінарних комісій зі скаргами про невиконання або неналежне виконання умов договорів доручення чи інших договірних форм і притягнення на цій підставі адвокатів до дисциплінарної відповідальності.

Варто наголосити на необхідності чіткого розмежування відносин адвокат – клієнт та адвокат – професійне товариство та держава. До дисциплінарної відповідальності притягаються адвокати саме в межах останнього виду відносин, хоча і в більшості випадків за скаргами клієнтів. Однак, зважаючи на те, що кваліфікаційно-дисциплінарні комісії не є органами правосуддя, ми не в змозі говорити, що вони можуть розглядати питання про матеріальну відповідальність адвоката за порушення умов договору.

Питання притягнення адвоката до цивільно-правової відповідальності сьогодні досить дискусійне. Звичайно, правові акти зарубіжних країн передбачають таку відповідальність⁷, але вітчизняне цивільне законодавство та законодавство про адвокатуру й адвокатську діяльність по суті прямо не вказують на таку можливість. Пункт 14 ч. 1 ст. 23 Закону передбачає заборону притягати до кримінальної чи іншої відповідальності адвоката (особу, стосовно якої припинено або зупинено право на заняття адвокатською діяльністю) або погрожувати застосуванням відповідальності у зв'язку із здійсненням ним адвокатської діяльності згідно із законом. Багато в чому ситуація, що склалася, спричинена дискусією про правову природу адвокатської допомоги (договору про надання правової допомоги), відмежування цього поняття від поняття адвокатських

www.pravoua.com.ua

⁶ Т. Вільчик, 'Дисциплінарна та цивільно-правова відповідальність адвокатів' (2015) 3 Інформація і право 115-22.

⁷ О Шуковская, 'Формы деятельности по оказанию юридических услуг' (2001) 10 Адвокат 64; Д Крофорд, 'Практика страхования профессиональной ответственности адвокатов в США' (2005) 5 Воронежский адвокат 7.

послуг. На наше переконання, послуга, на відміну від допомоги, допускає відповідальність адвоката, тому що він має можливість заздалегідь передбачити результат послуги та (або) попередити негативні чинники, здатні завдати шкоди інтересам замовника; результат же допомоги від адвоката повністю не залежить. Як така правова допомога заснована на певній жертвовності адвоката своїми інтересами на користь інтересів довірителя і суспільства загалом. Варто відзначити, що надання правової допомоги для можливості застосування заходів цивільно-правової відповідальності повинно бути врегульовано спеціальними нормами цивільного законодавства, оскільки норми про оплатне надання послуг явно не відповідають ні предмету, ні характеру такої допомоги, оскільки договір адвоката з довірителем є особливим (непойменованим) видом договору, який має публічно-правовий і навіть правоохоронний характер.

У зв'язку з зазначеним ми повинні говорити про неоднозначність підходів до застосування аналогії до таких договорів із договорами про надання послуг, зважаючи на проблеми якості та стабільності законодавства, доступності й стабільності судової практики.

Звичайно, адвокатська спільнота може самостійно вплинути на вирішення таких проблем правової системи, показавши приклад самоорганізації. Для цього необхідно виробити чіткі критерії (стандарти) якісної юридичної допомоги, наданої адвокатами, що дасть змогу реалізувати принцип правової визначеності в частині підстав і меж цивільно-правової відповідальності адвоката перед довірителем. На такий приклад державі доведеться реагувати – відповідати високим стандартам адвокатури: здійснювати гуманізацію та гармонізацію законодавства і практики його застосування. Наслідком подібної співпраці між адвокатурою і державою неминує стане мінімізація негативних проявів для учасників таких відносин й ефективне правове врегулювання означених проблем. Але варто ще раз наголосити: необхідно чітко розмежовувати порушення правил адвокатської етики та умов договору з клієнтом і можливість визнання діяння у межах цивільно-правового договору порушенням правил адвокатської етики.

Висновки. Підсумовуючи, варто зазначити, що міжнародними принципами, якими закріплено та проголошено роль адвокатів, передбачений обов'язок держави забезпечити неприпустимість несправедливого і довільного застосування дисциплінарних санкцій або інших заходів відповідальності, зокрема й заходів кримінальної та цивільної відповідальності, до адвокатів за дії, вчинені відповідно до їхніх професійних обов'язків, зокрема закріплених в Основних принципах Організації

Андрій Місяць

Об'єднаних Націй щодо ролі юристів⁸. Застосування заходів дисциплінарної відповідальності до адвокатів повинно бути спрямовано не так на покарання, як на підтримання і підвищення професійних стандартів адвокатури, а також гарантування захисту інтересів клієнтів та підвищення ролі правової свідомості в країні. Можливо, з часом доведеться порушувати питання про зміни або ж розширення заходів дисциплінарної відповідальності адвокатів, як-то пропонує низка вчених⁹, але питання має стосуватися не варіативності методів і засобів впливу на адвокатів, а підвищення їхньої свідомості, професійної компетентності та персональної внутрішньої відповідальності, що сприятиме зменшенню кількості справ про притягнення адвокатів до дисциплінарної чи інших видів відповідальності.

REFERENCES

Bibliography

Translated books

1. Kant I, *Krytyka praktychnoho rozumu [Critique of Practical Reason]* (Burkovskiy I per, Yunivers Yunivers 2004) (in Ukrainian).

Journal articles

2. Bozhkov V, 'Pidstavy prytyahnnennia advokata do dystsyplinarnoi vidpovidalnosti' ['Grounds for Bringing a Lawyer to Disciplinary Action'] (2016) 22 *Naukovyi visnyk mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*. Serii: "Iurytsprudentsiia" 88 (in Ukrainian).
3. Vilchuk T, 'Dystsyplinarna ta tsyvilno-pravova vidpovidalnist advokativ' ['Disciplinary and Civil Liability of Lawyers'] (2015) 3 *Informatsiia i pravo* 117 (in Ukrainian).
4. Zaborovs'kyi V, 'Dystsyplinarnyi prostupok yak pidstava dystsyplinarnoi vidpovidalnosti advokata' ['Disciplinary Offense as a Basis of Disciplinary Responsibility of a Lawyer'] [2015] 31(3) *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*. Serii: "Pravo" 116 (in Ukrainian).
5. Zaborovs'kyi V, 'Dystsyplinarna vidpovidalnist advokata: poniattia ta vydy' ['Lawyer's Disciplinary Responsibility: Concepts and Types'] (2014) 4 *Porivnialno-analitychne pravo* 103 (in Ukrainian).
6. Kosenko M, 'Dosvid zarubizhnykh krain shchodo orhanizatsiino-pravovykh zasad diialnosti dystsyplinarnykh orhaniv advokatury' ['Experience of Foreign Countries on the Organizational and Legal Basis of the Activities of the Disciplinary Bodies of the Bar'] (2011) 2 *Visnyk Akademii advokatury Ukrainy* 153 (in Ukrainian).

⁸ Основные принципы, касающиеся роли юристов: приняты восьмым Конгрессом ООН по предупреждению преступности и обращению с правонарушителями (Гавана, 27 августа – 7 сентября 1990 г.) <https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/role_lawyers.shtml> (дата звернення: 22.12.2019).

⁹ В Заборовський, 'Дисциплінарна відповідальність адвоката: поняття та види' (2014) 4 *Порівняльно-аналітичне право* 103-5; М Косенко, 'Досвід зарубіжних країн щодо організаційно-правових засад діяльності дисциплінарних органів адвокатури' (2011) 2 *Вісник Академії адвокатури України* 151-8; М Косенко, 'Участие квалификационно-дисциплинарной комиссии адвокатуры в обеспечении адвокатской дисциплины в Украине' [2013] 9(261) *Закон и жизнь* 66-70; Вільчук (н 6) 115-22.

7. Kosenko M, 'Uchastiye kvalifikatsionno-distsiplinarnoy komissii advokatury v obespechenii advokatskoy distsipliny v Ukraine' ['The Participation of the Qualification and Disciplinary Commission of the Bar in the Provision of Lawyer Discipline in Ukraine'] [2011] 9(261) Zakon i zhizn' 67 (in Russian).
8. Kroford D, 'Praktika strakhovaniya professional'noi otvetstvennosti advokatov v SSHA' ['US Lawyer Professional Liability Insurance Practice. Voronezh Lawyer'] 2005 (5) Voronezhskii advokat 7 (in Russian).
9. Shchukovskaya O, 'Formy deyatel'nosti po okazaniyu yuridicheskikh uslug' ['Forms of Activities for the Provision of Legal Services'] (2001) 10 Advokat 64 (in Russian).

Blogs

10. Gvozdy V, 'Advokatskaya etika i sotsseti: nuzhno li uregulirovat' vopros? ['Lawyer Ethics and Social Networks: is it Necessary to Resolve the Issue?'] <https://jurliga.ligazakon.net/analytics/145401_advokatskaya-etika-i-sotsseti-nuzhno-li-uregulirovat-vopros> (accessed: 22.12.2019) (in Russian).

Andrii Mysiats

PECULIARITIES OF ADVOCATES LIABILITY
FOR VIOLATION OF THE ADVOCATES ETHICS RULES

ABSTRACT. Based on the analysis of modern national legislation in the field of advocacy and advocacy practice, and of its application, the author identifies the lines of disciplinary and other types of responsibility of advocates for violation of the advocates ethics rules and establishes the content and significance of the advocates ethics rules as social norms.

In this context, the thesis reasoned that the professional ethics of a advocates occupies an intermediate position between morality and law, determines its special social nature.

Considering the analysis of the consideration of disciplinary cases by the Higher Qualification and Disciplinary Commission of the Advocates and the Regions, it was concluded that the number of disciplinary proceedings against advocates is reduced, due to amendments to the relevant regulatory acts, increasing the level of professional awareness of advocates, the quality and content of the work of the relevant qualification and disciplinary commissions of the regions.

The idea asserted that bringing a lawyer to disciplinary liability can be not only for acts in the course of the professional activity of an advocate. In this regard, it is proposed to determine the disciplinary liability of a lawyer as a special type of legal liability that applies to a advocates for committing a disciplinary offense, consisting in failure to perform or improper performance by a advocates of their professional duties, taking actions that reduce or may reduce the level of professional reputation and the authority of the advocate, and provides for the application of disciplinary measures established by law or by the standards of advocacy ethics in the manner provided for by that.

The author emphasizes the usefulness of a clear distinction between violation of the advocates ethics rules and the terms of the contract with the client and the possibility of recognizing an act under a civil law contract as a violation of the rules of lawyer ethics. In this regard, arguments are presented in favour of the inadvisability at the present stage of development of national legislation to recognize legal aid contracts as civil law.

KEYWORDS: advocates; advocates ethics; disciplinary liability of a lawyer; civil liability of a lawyer; disciplinary offense of a lawyer; the advocates ethics rules.